

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

„Europa centrală“.

— Cartea lui Frideric Naumann. —

VIII.

Problema cea grea, care ne așteaptă pe cei din Europa centrală după război, va fi regularea vămii, stabilirea comunității vamale și comerciale, o chestie, care a format pentru mulți obiect de studiu și înainte de război. Înțelegerea în privința aceasta se va putea face cu Austria mai ușor, cu Ungaria mai greu, pentru că Maghiarii sunt mai mult politicieni de stat, decât politicieni economici. Energia lor politică și națională e foarte mare și e vrednică de toată admirația. Dar vor înțelegi și ei, că prin realizarea ideii înfăptuirii Europei centrale ei vor fi aceia, cari câștigă mai mult. Vor ajunge în situația, în care se află acum România, și vor putea să-și vândă ei cerealele cu prețurile cu cari le vinde acum statul român. Diferența de prețuri între București și Budapesta va cădea în favorul Ungariei. Asemenea și cu privire la vite, la lemne, și la alte produse. O țară care are atâtea materii și produse brute de exportat, nu se poate gândi la o isolare deservită în privința economică, pentru că atunci îi rămân acasă produsele și n'are ce face cu ele.

Până acum Germania avea convenție comercială cu Austro-Ungaria, ca și cu Rusia și cu alte state. În viitor însă Austro-Ungaria nu mai poate fi considerată și tratată ca stat strein, ci ca aliat perpetuu, ca tovarăș de viață economică. Germania primește și reprezintă și interesele austro-ungare și Austro-Ungaria și interesele germane. Convenție comercială nu va mai lega Germania cu Austro-Ungaria, ci monarhiile acestea vor deveni o unitate și împreună vor

cumpăra și vor vinde, împreună vor lega convenții cu celelalte state. Ideea unei uniuni vamale germano-austro-ungare nu e de altcum nouă, ea a fost scoasă pe plan în secolul trecut, dar atunci s'a împotrivit Prusia și a zădărnicit realizarea ideii, de teamă se nu ajungă sub tutela, sub conducerea Austriei. Realizarea ideii a fost amânată, ideea înseși însă n'a fost înmormântată. Și a fost contrar al uniunii vamale chiar și marele Bismarck. Dar Germania de astăzi se dărește numai uniunii vamale ce a existat între statele cari o compun. Se poate deci, că și din proiectata uniune vamală cu Austro-Ungaria se iasă o nouă formațiune de stat, mare și puternică. Se poate, dar nu e urmare, că va și fi. Ce trebuie se devină însă Europa centrală după război, poate fi exprimat în cuvintele acestea: *corp puternic economic*. Schimbul de mărfuri a fost și până acum foarte viu între Germania și Austro-Ungaria. Germania a importat cereale, vite, piei, ouă, lemne, și a exportat mașini de tot felul, chemicalii, articole diferite industriale. Raporturile dintre ele au fost cele dintre doi frați, cari se sprijinesc în afacerile lor. Așa au se rămână și în viitor.

Uniunea vamală, sau comunitatea vamală e legată de mari greutăți, cari reșed în comunitatea trebuințelor, în comunitatea întregirii trebuințelor, și în concurența ce se poate naște cu privire la anumite articole. Sunt trebuințe, pe cari cei din Austro-Ungaria le pot acoperi la ei acasă, cei din Germania însă nu și invers. De exemplu Germania cumpără an de an ouă în preț de 80 milioane de mărci din Rusia și de 76 milioane mărci din Austro-Ungaria. Va putea lăsa Austro-Ungaria toate ouăle necesare pentru Germania? Mai greu de învins e însă concurența. Vor fi multe articole, cari

vor putea fi exportate, atât din Germania, cât și din Austria, în străinătate, se zicem în România, Bulgaria, Turcia. De exemplu mașini agricole, ori biciclete. Lucrurile au se fie deci astfel aranjate, ca să nu aibă motiv de supărare și nemulțumire nici cei din Germania, nici cei din Austria. Mai este apoi o împrejurare, care trebuie bine precumpănită. Sunt articole, aduse din străinătate, cari nu rămân în țară, ci prelucrate trec mai departe, în alte țări. De exemplu fabricanții de ciocoladă aduc cacao din străinătate, fac preparatele cu zahăr indigen și le pun în comerț. Ce vămă să se plătească după aceste fabricate? Ori apoi din Austro-Ungaria vine lemnul de mobile în Germania, de unde merg îndărăt mobilele gata. Ce se vămuește, lemnul brut, mobilele, ori și lemnul și mobilele?

Vama are de urmare o intenționată urcare a prețurilor. Grăul adus din România e mai ieftin de exemplu decât cel cumpărat acasă, în Austria, ori în Germania. Se supune deci vămii, pentru că cu taxele de vămă să fie egal în preț cu grăul de acasă. Sunt însă articole, cari în Germania sunt scute de vămă, în Austro-Ungaria nu, și invers, pentru că pe articolele aduse din alte state și cari nu se pot produce în țară, nu pune nici un stat vămă, ca să le cumpere mai ieftin ceice au trebuință de ele. Încă o chestie, asupra căreia trebuie să se ajungă la o uniformitate, cu ținerea în vedere a tuturor intereselor. Rivalitatea cu privire la țările din Balcani a existat și va mai exista între Germania și Austro-Ungaria. Nu pentru aceea ce se aduce de acolo, ci pentru ce se exportează în țările balcanice. Germania stăpânește în măsură mai mare piața din România, Bulgaria și Turcia, decât Austro-Ungaria, care numai în Sârbia exportează

cu ceva mai mult decât Germania. De aci o anumită invidie față de Germani, care însă are să dispară. Se vor stabili anumite norme, cu ținerea în vedere nu numai a spiritului comercial, ci și a sentimentului de dreptate. O învoială vamală-comercială de natura celei contemplate pentru viitor trebuie legată cu minuțioasă precumpănire a tuturor favorurilor și defavorurilor, ca se fie o regulatoare comună a câștigării și stăpânirii piețelor ce cad în afara de frontierele Europei centrale.

Cum să se facă această învoială vamală? Sunt două căi posibile: prin uniune vamală, ori prin acordarea de favoruri reciproce. Uniunea vamală ar însemna, că în jurul frontierelor Europei centrale se trage cordonul vamal și toate vămile se încassează de o autoritate centrală, cu funcționari luați din toate statele. Acordarea de favoruri ar însemna, că pentru amici s'ar stabili o tabelă vamală mai ieftină, pentru inimi altă tabelă vamală mai urcată; administrarea vămilor o face însă fiecare stat pentru sine. Modalitatea din urmă ar fi mai favorabilă pentru Austro-Ungaria, dar numai la aparență, pentru că ea nu exportează în Germania atâtea cât exportează Germania în Austro-Ungaria, și pentru că articolele importate din Germania vor fi mai ieftine și vor face mare concurență articolelor de aceeași natură fabricate acasă. Uniunea vamală va reclama o concentrare în mâinile germane, cari vor griji apoi și de viitorul economic al Austro-Ungariei. E o jertfă aceasta, pe care Austro-Ungaria va trebui să o aducă în vederea enormelor favoruri pe cari le câștigă pe calea aceasta. O Austro-Ungarie izolată nu dispune de forțele financiare, ca pe lângă datoriile cauzate din război (împrumuturile de război) să poată da avânt industriei proprii. Precum-

FOIȘOARA.

Episcopia Geoagiului de sus și mănăstirea dela Râpa-Rimetului.

De preotul Ioan Dăncilă.
(Urmare).

Nu trebuie să se dea o prea mare importanță calvinismului în biserica noastră, fiindcă de fapt nici n'a avut. De-o trecere a Românilor la Unguri pr'n calvinism nici nu e îngăduit să vorbească un adevărat om de știință, aceasta ar fi fost ceva imposibil și dl N. Iorga, cel mai distins istoric al nostru, a cărui renume pe drept a devenit european, prin cunoașterea și pătrunderea sa genială în sufletul poporului nostru, ne spune foarte adevărat, de ce n'a putut pătrunde calvinismul între Români. D-sa zice: «De ce n'au trecut cu toții (Românii) în masă, iscăind un act de uniune cu calvinismul? Răspunsul este foarte ușor de dat. Ba chiar unt două răspunsuri: Unul este, că poporul nostru a ținut totdeauna ca anumite forme al cultului său fie păstrate; formele acestea i-au fost nesfârșit de scumpe. Sunt popoare abstracte, care ridică lucrurile concrete la abstracții cu care sunt deprinse să trăiască, dar sunt și popoare cari reduc toate abstracțiile la icoanele vieții reale concrete, cu care sunt deprinse și pentru care sunt făcute a trăi. Un cult fără icoane, un cult fără lucruri vizibile, nu zicea nimic

sufletului poporului nostru. Pe de altă parte, poporul nostru a avut totdeauna scârbă pentru renegarea senzibilă. Renegarea în materie de idei poate fi indiferentă pentru cineva, care nu a avut de fapt ideile pe care le-a părăsit, cum n'o să aibă niciodată ideile pe care le-a îmbrățișat. Dar este un lucru dureros pentru un popor pe treapta aceasta de cultură, să treacă dela o situație în care se vede, într-o situație în care nu se mai vede. Și calvinismul cerea curățirea, înlăturarea atot ceea ce în cursul veacurilor ajunsese să fie mai strâns legat de sufletul Românilor».¹

În timpul când păstora la Geoagiu episcopul Sava, se așează în satul vecin: Cetea un mare boier român din Țara Românească: Ioan Logofătul. Așezarea a acestui boier bogat aici a fost de ajutor episcopiei, căreia îi va fi dăruit cărți bisericești române și slavone, cari se tipăreau tocmai atunci la Brașov, — cea mai veche carte tipărită la Brașov în 1557 e un *Octoih mic* aflat de curând în Biblioteca Mitropoliei din Sibiu,² — odăjdii și odoare bisericești sau poate chiar și bunuri imobile. Cunoașterea vieții acestui boier român, care a ajutat cu avutul său

mănăstirea Geoagiului în cuprinsul căreia adese va fi înălțat, alături de Vlădica Sava, rugăciuni pioase, — nu poate fi fără interes pentru noi toți, cari trebuie să ne cunoaștem trecutul nostru cât se poate mai amănunțit pentru îndreptarea cumințe a vieții noastre de astăzi așa de grea.

Acest boier Ioan, în domnia efemeră a lui Radu Vodă Iliș, din primăvara anului 1553 a fost Postelnic și împreună cu episcopul Atanasie de Buzău și un alt Postelnic Radu l'indeplinește o misiune diplomatică la 1555 Februarie, la Băthory, în numele domnului său.³ Sub Mircea Vodă Ciobanul ajunge Logofăt, luând de soție o fată a acestui domn crunt, pe Stana. La 1556 are earăși o mișune în Ardeal ca și casnic al socrului său Domn.⁴ De aici s'a întors în țară; murind socrul său ajunge Domn fiul acestuia, Petru Vodă (nu Schiopul). Sub Petru Vodă, Ioan ajunge Logofăt, care direcționează o păstrează în toată Domnia cumnatului său. Ioan Logofătul din Pitești cumpără în Ardeal la 1 Maiu 1564 dela un nobil român renegat, Gașpar Barcsai, satul Cetea, situat în nemijlocita apropiere cu Stremțul lui Radu cel Mare și Neagoe Vodă Basarab etc. și cu Geoagiul unde era episcopia înființată de aceștia. Satul Cetea l-a cum-

părat Ioan Logofătul cu 1300 floreni;⁵ Logofătul nostru cu Domnița Stana, au avut trei copii: pe Zamfira, Velica și Petru. Zamfira s'a măritat întâi după Petru Răcz, agent ardelean la Constantinopol apoi după un oare care Ioan Balintit, având amândoi moșii în Teiuș. Velica, o femeie mândră și isteasă, a fost soția nobilului italian ardelean Fabio Genga, omul favorit al principelui Sigismund Báthory. Ea își zicea «Doamnă» și de fapt prin iubirea ei față de Mihai Viteazul, a și fost. Un agent al Împăratului Rudolf, venit la curtea din Bălgrad a lui Mihai Viteazul, unde erau acum amândouă fetele lui Ioan Logofătul: Zamfira și Velica, ne dă la 15 Martie 1600 următoarea știre interesantă poate și cam exagerată: «Toate afacerile țerii le are în mână o jupânească româncă, maritată după Fabio Genga, cu care se ține cu știința tuturor (Mihai Viteazul) și până întrată încât a poruncit supt pedeapsă de moarte soțului să n'aibă a face cu dansa». Petru la 1600 era mort, dar surorile lui păstrau dela el pecetea cu această inscripție îndrăzneată: *Petru Voevod*. Se vede, că acest nepot de Domn spera să ajungă odată stăpânul țării de unde plecase. A lăsat în urma sa un fiu cu numele Ștefan.

Bătrânul boier Ioan și soția sa Stana s'au stâns în satul lor de adăpost Cetea,

¹ N. Iorga, *Istoria Românilor din Ardeal și Ungaria dela 1784 înainte*, Valeni, 1915 reproduc și în *Calendarul Arhidiecezan* pe 1916, Sibiu, pp. 151—152.

² Vezi Șt. Meteș, *Cronică popii Vasile din Scheiul Brașovului* în revista *Drum drept*, Valenii de Munte, 1913 (I) no. 3 p. 163 și urm.

³ Magyar Történelmi Tár, Budapesta. 1892, p. 673 no 417.

⁴ Iorga-Hurmuzachi. XI p. 871.

⁵ Ioan Pușcariu, *Două Zamfire Domnițe române din secolul al XVI-lea, trecute în Transilvania*, în *Analele Academiei Române*, XXIX (1907) p. 587 și urm.

păinind bine lucrurile, va înțelege Austro-Ungaria, că pentru ea e o necesitate comunitatea economică.

În prima linie va trebui să se ajungă la înțelegere cu privire la rezervele necesare pentru magazinele de cereale ale statului. Agronomia maghiară, singură în stare se exporteze, trebuie adusă în siguranță. Vor trebui apoi să fie regulate și sindicatele, ca să fie uniforme. Germania va trebui să iee asupra ei îngrijirea, ca Austro-Ungaria se poată esporta și în streinătate aceea ce are de prisos acasă și ce nu mai trebuie nici Germaniei. Mai ales pentru Turcia trebuie să rămână drumul deschis pe seama Austro-Ungariei. Ce se atinge acum de împărțirea venitelor comune, încassate din aplicarea tarifelor vamale, părerea deputatului Frideric Naumann e aceea, că pentru fiecare stat are să se garanteze venitele pe cari le are acum, iar plusul să se împartă separat, după cheia care va fi stabilită cu comună înțelegere. În ultimul capitol al cărții sale domnul Naumann atinge chestiile constituționale. Vom resuma și acest ultim capitol în articolul următor, care va fi articol final.

Răsboiul.

În Bucovina și în Galiția răsăriteană, cum și pe la Radzilow, nu s'a întâmplat eveniment mai însemnat. În Volhinia trupele comandate de generalul Linsingen au cucerit teren nou, pe lângă toată rezistența înversunată a dușmanului. La Gruzaty trupele noastre au respins al patrulea atac rusesc, întreprins cu masse mari de oameni. Și pe alte locuri Rușii au fost respinși. În captivitate au ajuns peste 1600 de Ruși.

La frontul italian a fost foc viu de artilerie, cu atacuri din partea dușmanului, cari însă au fost respinse, cu pierderi însemnate pentru Italienii, siliți se părăsesc și un cap de pod, ocupat apoi de soldații noștri. Întăriturile de apărare italiene de aci au fost distruse. La frontul dela apus a fost foc de artilerie, lupte cu granate de mână și lupte în aer, toate cu rezultate favorabile pentru Germani.

Telegramele primite astăzi ne comunică următoarele:

La Gurahomorului, în Bucovina, atacurile rusești au fost respinse. La Wisniovesk Rușii au atacat cu puteri numeroase și în coloane dese, dar asalturile lor au fost înăbușite în focul artileriei și respinse de infanteria armatelor aliate. Rușii au avut pierderi mari. În Volhinia, pe la Lokaczy,

trupele aliate au înaintat. Contraatacurile rusești, făcute cu multă vehemență, au fost respinse. Pe celelalte locuri, la frontul răsăritean, pretutindenea Rușii au fost opriți în înaintare și respinși îndărăt.

Elemente poetice în predică.

De D. C. Prislopanu.

Chestiunea admiterii elementelor poetice în predică este de importanță deosebită. Aceste rânduri au menirea de a fixa acele elemente poetice, cari pot fi aplicate și întrețesute la loc potrivit în predică. Ar trebui ce e drept, să stabilim mai întâi principiul admisibilității elementelor poetice în predică, dat fiind, că ar putea fi poate susținută și părerea, care e împotriva citatelor din poezii în predică.

În cele următoare voi arăta pe scurt acele elemente poetice, cari au loc în predică prin faptul, că ele au un conținut religios și prin aceasta am satisfăcut și principiului general, care va fi acela că în predică sunt de admis numai citatele de cuprins religios, luate din poezii.

Chestiunea aceasta o aduc la suprafață acum, pentru că ea constituie o actualitate. A apărut anume în «Biblioteca Șaguna» redactată de părintele protopop Dr. Ioan Lupaș, un volum de predică, care conține o notă specifică, menită a face posibil, ca predică să fie mai pe înțelesul poporului. Nota aceea specifică o dau volumului de predică amintit, citatele ce le aflăm întrânele din poezii Alexandri, Coșbuc, Vlahuță.

Nu se poate admite și o părere contrară în fața celui fapt, că prin poezii ne putem apropia foarte mult de înțelesul poporului, fie chiar și cu ocaziunea unei predică. Și dată fiind împrejurarea, că poeziile noastre conțin multe elemente religioase, ce e mai natural, decât să întrebăm acele elemente în predicile noastre. Aceasta de aceea se recere, ca să nu fim învinuiți, că introducem elemente profane în predică. Într'adevăr suntem bogați în elementul religios al poeziilor noastre. Puține probe aduse pe apucate din poeziile noastre vor afirma acest lucru.

Bătăile inimii Românului au fost mai înainte de toate expresiuni ale credinței în Dumnezeu, fără ajutorul căruia nimic nu poate face în lumea aceasta spre binele său. Ele sunt totuși dovezi, că expresiile simțului religios ale Românului vor dăinui în toată vremea, ce-i va fi dată de Sus, să o petreacă pe pământ. De aici se explică faptul, că nu numai în poeziile populare colectate de V. Alexandri, ci și mai târziu, la poezii noștri de azi chiar, aflăm pasagii foarte sublimi, cari exprimă ceva simț de religiozitate. E veșnic tinăra inima noastră în această privință.

Puținele probe, ce le aduc, nu vor putea fi folosite toate în predică și nici nu acesta e scopul urmărit aici, dar ele sunt în măsură a documenta cele spuse.

Să începem cu Alexandri, despre care știm, cumcă n'a urmărit scopul lui Anton Pann, ci în oarecare măsură a prezentat oareș-cum unei alte lumi poeziile, ce le-a adunat. În volumul I. de poezii din 1896 (București, Sococ) aflăm bunăoară poezia «Sora și hoțul». Hoțul roagă pe călugărița,

care se tânguia, că a ajuns pe nedreptul, să-și petreacă zilele departe de lume, — ca să-și facă trei cruci și o rugăciune, dacă voește să se mântuie de suferințe:

«Tu să mori dulce minune!
Și de Domnul nu ți-e frică?
Dragă soră tinerică,
Fă trei cruci și-o rugăciune!»

Elementul acesta îl aflăm și în poezia «Andrei Popa». Acesta pradă neîncetat pe unde apucă, ca un bărbat hoț, ce e; voinicul Mihailu îl urmărește, desprece îl încunoștințează un tovarăș și-i dă următoarea povață de scăpare:

«Căpitane, te gătește,
Mihail mândru te gonește,
Eață-l vine ca un smeu!
Fă trei cruci la Dumnezeu»

Românul știe ce cinste i-se cuvine celui ce se află pe patul morții. Nime nu plângea în jurul lui Groza, când eată că un sârman moșneag vine și sărută mortul, arătând, că Groza n'a fost un om așa de păcătos, căci a scăpat familia moșneagului de foame. Și de bună seamă dacă cu acel moșneag a făcut bine, atunci și cu alții a mai făcut. Cine va zice oare, că bătrânul moșneag nu avea o inimă aleasă? Nu se întâmplă oare azi, că sunt fii, cari cu voia lor se feresc de a da părinților lor cinstea cea mai de pe urmă și nici până la groapă nu merg? Unde mai rămân apoi rugăciunile, cari fiecare dintre noi e dator să le facă pentru cei morți? Fapta moșneagului a desmețit pe cei din jurul mortului:

«Și sărutând mortul, bătrânul moșneag,
Oftă și se duse cu-al său vechi togiu,
Iar popor'n sgomot strigă, plin de jale:
«Dumnezeu să ierte păcatele sale».

Câtă învățătură putem lua din această poezie! Chiar în o predică funebrelă, ori cu altă ocazie, — vorbind despre datoriile, față de cei răposați, putem aduce pilda bătrânului moșneag, care știe răsplăti binele ce i-s'a făcut, chiar și unui om, care e huiduit de toată lumea.

Românul știe, că Dumnezeu îi poartă de grijă. Ideea aceasta o exprimă Alexandri în descrierea Moldovei din anul 1857. Aflându-se pe atunci lumea românească în preajma unirii Principatelor, Alexandri atribuie lui Dumnezeu purtarea de grijă, că se va face unirea mult dorită:

E scrisă 'n ceruri sfânta unire!
E scrisă în inimi cu foc ceresc!
O! Românie! l'a ta mărire,
Lucrează brațul Dumnezeesc».

(Poetul nu numai despre neamul său crede, că este în cel mai strâns nex cu Dumnezeu. Să ne aducem numai aminte de strofa ultimă din Cântecul gîntei latine, unde se exprimă ideea, că gîntea latină va spune cu fală la tronul ceresc, că a reprezentat pe Dumnezeu pe pământ!)

Dela Alexandri încoace încă avem puțină să constatăm idei religioase în poeziile noastre. În volumul de versuri și proză al lui Gheorghe Coșbuc, apărut în «Biblioteca Noastră» din Caransebeș, găsim poezia intitulată: «Ziua Învierii». Găsim și la poetul A. Vlahuță locuri de cuprins religios. E frumoasă poezie «Triumful așteptării», care se începe astfel:

«Nebăruit e omul ce luptă cu credință!
El știe că pe lume nimic zadarnic nu-i,
Că dincolo de truda și jerfa clipei lui,
În taină, vremea țese la sfânta biruință!»

Din poetul Vlahuță aflăm un citat foarte frumos și în volumul de predică amintit:

unde probabil că au fost și îngropați înainte de 1580. Copiii lor cum am văzut s'au pierdut cu toții în masa internațională a nobililor unguri.¹

Episcopia Geoagiului cu Sava a apus la 1570, contopindu-se cu Mitropolia din Bălgrad, care în acest timp ia ființă; fiind probabil cel dintâi Mitropolit de Bălgrad Eftimie, care la 1572 stăpânea pretutindeni în țara Ardealului și părțile ungurești. Astfel se poate spune că începând cu această dată își ia începutul Mitropolia din Bălgrad, care n'a fost înființată de Mihai Viteazul, cum crede dl Iorga și Bunea, mai ales Bunea, care reducea Mitropolia la o simplă Episcopie. Aceste păreri astăzi trebuie cu totul părăsite, în urma unei mărturii istorice publicate de curând, ca neavând acum nici un temei.

Dl Andrei Veress a publicat adică nu de mult în colecția sa solidă și prețioasă de izvoare istorice, volumul III din *Fontes rerum Transylvanicarum* descrierea Ardealului la 1584 făcută de cunoscutul scriitor și iscusit diplomat iezuit, Antonio Possevino, în care descriere se zice privitor la Mitropolia din Bălgrad: «Românii au pe unul, care își are reședința în Alba-Iulia ca mitropolit, care a întemeiat oarecum toate bisericile lor, ce le au astăzi în

cuprinsul Ardealului. Această demnitate le este confirmată de principe, dacă aduce scrisori dela vre un patriarh sau episcop, prin care se adevărește, că el e episcop. Un alt episcop al acestora e în ținutul Dejului. Al treilea e în Șimleu»...¹ Aceasta e mărturia sigură a unui om, care a fost în Bălgrad și n'a avut nici un interes să denatuzare adevărul istoric. Dar ceea ce hotărăște definitiv această controversă e faptul, că mai avem un act intern, în limba ungurească, dat de Spiridon la 1586, care se numește «*episcop de Bălgrad*».² Astfel s'a încheiat acea discuție zadarnică, purtată timp de ani în chestia vechimei Mitropoliei din Bălgrad.

Astfel episcopia ortodoxă din Geoagiul de sus, care n'a fost calvină niciodată, încetând la 1570, s'a continuat în Mitropolia din Bălgrad, care tocmai atunci apare.³

Am fost amintit mai sus despre mănăstirea Rimeșilor din Râpă, care în timpul cât a existat episcopia de Geoagi s'a ținut de ea. Numele de Râpă (remete) înseamnă pe ungurește pustnic, și această numire arată oarecum, că aici ar

¹ Dr. Silviu Dragomir, articolul din revista *Transilvania*, Sibiu, XLV (1914) no 3 pp. 99—102 reproduc și în «*Telegraful Român*», unde e și cel al păr. Mangra; vezi și Păclisan, *Cultura Creștină*, 1914.

² Actul va apărea în amintita colecție de documente a d. Veress vol. VI.

³ Despre soartea mănăstirii din Geoagi, în veacul al XVIII-lea, se va vorbi mai la vale ca și despre cea dela Râpă.

fi fost cândva, în vremuri foarte vechi, niște calugări catolici. Cred că a susținea așa ceva ar fi prea îndrăzneț. Mănăstirea originală ni s'a păstrat într-o biserică scundă și mică, care e împodobită cu un turn puternic. Povestea ei e lungă, și dacă am avea documentele cari nu ni s'au păstrat, am putea arăta viața ei cu multe amănunte interesante, fie chiar și într'un mediu așa de simplu. Ruinele vechilor chilii călugărești și astăzi se pot vedea în jurul bisericii, unde e și cimiterul. Călugării harnici și cuvioși își vor fi îndeplinit cu sfințenie datoria lor, rugându-se lui Dumnezeu și muncind pământurile mănăstirii, pentru a și avea hrana de toate zilele. Avea și vii, cari astăzi, în urma climei prea reci, nu se mai pot cultiva pe aici.

Din câteva însemnări vom căuta să spunem, deși fragmentar, ceva despre trecutul acestei mănăstiri, care e cea mai veche mănăstire românească din Ardeal, încă în ființă.

Vechimea mănăstirii ne-o arată inscripția pusă deasupra ușii, care zice: Dintâi au fost zugrăvită aciastă sfântă biserică în zilele lui Matias Crai, văleatu 6895 (1587).¹ Dacă numai la această dată e zugrăvită, se prea poate să fi fost zidită încă mai înainte. Până în veacul al XVII-lea nu mai întâlnim știri, cari privesc acest lăcaș sfânt.

(Va urma).

¹ Publicate de N. Iorga, *Scrisori și inscripții Ardelene și maramureșene (Studii și documente privitoare la istoria Românilor vol. XIII)* II București, 1906 p. 158 no 542.

S'au veselit necredincioșii,
C'au pus luminii stăvilari.
Dar ea s'a întărit în focul
Durerilor de pe Calvar!

Aceste puține probe ne sunt destule, pentru a vedea, că poeziile noastre cuprind multe accente de religiozitate, și de aceea nu putem fi împotriva principiului general, de a admite în predică citate poetice, însă cu cea mai mare grijă. Trebuie să alegem numai astfel de citate, cari nu contribuie cu nimic la profanizarea predică, ci dimpotrivă îi ridică și face mai plauzibil duhul, conținutul religios. Din acest punct de vedere sunt a se judeca și elementele poetice introduse în volumul de predică, apărut în «Biblioteca Șaguna» sub titlul: «Mângăiați poporul!» Putem deci mângăia poporul prin predică cu citate poetice de conținut religios și să ne aducem aminte, că tot în poezie suntem așezați noi preoții cu crucea în frunte, iar nouă are să ne urmeze o oaste creștină.

Aceasta să ne fie călăuză în aflarea și aplicarea citatelor poetice în predică!

Misiunea lui Kitchener.

Anglia urmărește înainte de toate scopuri economice. Se știe astăzi exact, că scopul campaniei engleze din Mesopotamia nu e altul, decât de a supune această regiune bogată și plină de viitor dominației Angliei.

Rusia este un alt câmp de activitate economică, în stil mare, pentru Anglia. Tinta Angliei, după cum demonstrează foarte bine profesorul Heller din Tübingen: „este să-și asigure o dominațiune permanentă asupra pieței rusești, luând locul ocupat până acum de Germania”...

Spre a o atinge, Anglia profită într-o foarte largă măsură de situația actuală, în care Rusia se află în dependență financiară față de ea, și se conduce de ura sa în contra Germanilor. Finanțele rusești stau sub control englez, în fiecare fabrică rusească se află câte un inspector englez, în fiecare piață comercială mai mare, unul dacă nu mai mulți „controlori”, cari cu obișnuita lor indiscrețiune nu urmăresc decât interesele țării ce reprezintă.

Toți aceștia tind la un singur țel: Înlăturarea concurenței germane după război! Ceeace aceștia fac în ămpul războiului, Anglia va face după război. Ea va furniza oameni speciali, stofele și mașinile necesare, va cumpăra produsele Rusiei. Profitul e fi enorm, oăci pe când Germania participă înainte de război la importul general al Rusiei cu 50%, iar la export cu 3%, Anglia nu participă la import decât cu 14%, iar la export cu 20—25%.

Paralel cu această luptă pentru dominațiune asupra pieței rusești merge și lupta pentru dominațiunea Mării Baltice. Pentru această dominațiune puterile au luptat cu înverșunare și în trecut. După „liga Hanseatică” din evul mediu au venit olandezii, ale căror vase din Marea Baltică erau pentru Olanda baza pozițiunii ei de mare putere. Pe la mijlocul veacului al XVII Marea Baltică era numită în Amsterdam „marea comerțului”. După olandezi venira englezii. Ei devenira stăpâni, și că erau în adevăr, se putea convinge de acum 40 de ani oricine făcea o cursă între porturile Riga și Reval. Până și copii de școală din acele porturi știau cu însemnează Hull și Liverpool. Concurența engleză devine primejdioasă, dar în 1911 bilanțul total al importului și exportului englez dela Riga la Reval era reprezentat de 184 de milioane pe când cel german de 131 milioane. În schimb totalul importului și exportului german în Rusia era de două ori mai mare decât cel englez, 978 de față de 492 de milioane.

Pentru Germania prețul luptei e foarte mare. În 1914 ea domnea piața rusă pentru o serie de articole din cele mai importante: bumbac, cupru, culori, ceai, zăc, materiale de construcții, coase, materii chimice și electrotehnice. Nürnberg era deosebit pentru hâmeul rusesc. Lipsa pentru perii și blănuri etc. Cifrele exportului german în Rusia s'au urcat dela 519 milioane de ruble, cât era în anul 1912, la 643 milioane în anul următor, și în 1914 s'ar fi urcat la 800 milioane, experiența primelor sease luni fără război a arătat aceasta. Și aceasta a fost numai un început, căci Rusia n'a exploatat încă adevăratele ei resurse economice.

Planul Angliei este să înlocuească Germania. El este condiționat de două lucruri: întâi, Rusia trebuie să-și menție pozițiunea sa actuală în Marea Baltică. Numai dacă relațiunile ei cu Occidentul vor rămâne ca și mai înainte libere, Anglia poate obține monopolul preponderanței în aceste relațiuni. Dacă Rusia însă va pierde porturile Riga și Reval, cum a pierdut pe Libau și Windau, planurile Angliei se vor spulbera, ca o pânză de pajanjen. Germania va obține odată cu dominațiunea militară, dominațiunea comercială și la Marea Baltică.

Intregul comerț al celor cinci porturi din marea Baltică, Riga, Reval, Libau, Windau și Pernau, a căror valoare se urcă la 652 de milioane pe an, adică 1 1/2 miliarde de mărci, — aproape cât produce comerțul Germaniei cu Austro-Ungaria, — vor fi în mâinile Germanilor.

Și a doua condiție? Spre a avea dominațiunea unei mări, ca Marea Baltică, nu ajunge să stăpânești cea mai mare parte a coastei și punctele de sprijin cele mai importante ale acesteia. Rusia le-a avut toate acestea, deși n'a posedat energia necesară, spre a profita de pozițiunea lor. Dar chiar și cu o energie mai mare și cu o flotă considerabilă, tot n'ar fi avut dominațiunea mării, deoarece n'aveau accesul în mâinile lor.

Lucrul este și mai evident azi, când, deși flota germană se ține departe de porturile Riga, Reval și Petersburg, totuși aceste porturi sunt moarte, deoarece Germania blochează Sundul și împiedică și drumul spre Danemarca și Suedia.

Kitchener a plecat în Rusia pentru scopul arătat mai sus. Pentru acest scop trebuia reorganizată și reînviată din nou lupta contra lui Hindenburg. Acesta era un prim scop.

În al doilea rând Englezii au înțeles, — Oliv Guichenon o spune aceasta pe față în „Le Rappel”, — că un război economic fără distrugerea porturilor, santierelor și a căilor ferate, e un lucru de jumătate. După război, ziceau ei, vasele germane vor ieși din porturile lor și vor rezolva chestiunea năvliului creiată de submarine în avântul Germaniei.

Spre a evita aceasta, Germania trebuie să fie atacată pe apă, iar porturile ei distruse cu tot ce se găsește în ele. Germania are un front de 300 de km. în Marea Nordului și unul de 1250 de km. în Marea Baltică. Deci pe lucrul.

Misiunea lui Kitchener era să înseneze toate acestea: atacul combinat al Rusiei pe mare și pe uscat.

Iată însă, că vine pe neașteptate lupta navală dela Skagerrak. Acolo flota germană veghea asupra accesului la Marea Baltică. Victoria germană contra armatei engleze a împiedecat, ca Argia să stabilească în strâmtoarea Sundului un al doilea Gibraltar, un mare mijloc de umilire a statelor baltice.

Anglia a primit din partea Germanilor o lovitură, care a făcut-o să se împleticească, pierzând pentru un moment chiar conștiința. Presa își pierde capul și teama o face să devie sinceră. Dar își reveni curând, regăsindu-și voința de a minți. Anglia s'a prezentat iar în fața neutralilor cu trucul scamatoresc de a schimba, până a zice trei o înfrângere în victorie.

Iată însă, că sosește o nouă veste rea: „Kitchener s'a scufundat cu întreg statul său major”, lovind ca un trăsnet trufia anglofilă. Știrea a produs un sentiment curios de spaimă, melancolie și satisfacție, mulți se întrebau cu un aer foarte straniu: Nu e o nenorocire pentru Anglia? „Proștii” știu de Germani au avut o vorbă la începutul războiului, care li se părea străinilor cam ciudată: „Gott strafe England”: Dumnezeu să pedepsească Argia.

Vorba aceasta ei o spuneau, fiindcă considerau războiul de infometare ca un atentat la viața întregului popor, ca o infamie și mârșăvie.

Ei și? Cum se vede Anglia n'are noroc. Nu-i iese nimica bine.

Nr. 70 F. G. 1916.

CONCURS.

Pentru conferirea de burse din Fundațiunea Gozsdu pe anul școlar 1916/1917, la universități, facultăți, școli superioare, școli militare și școli medii, se publică următorul concurs:

1. Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari public:

a). că este fiu de cetățean ungăr și aparține bisericii ortodoxe-gr. române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului concurent, că și de prezent aparține bisericii gr.-orientale române;

b). că studiază cu succes bun la vre-un institut public de învățământ din patrie, — spre care scop studenții dela școlile medii să prezinte atestatul despre anul școlar 1915/1916, iar cei dela facultăți și universități, indicele despre toate semestrele ascultate până acum;

c). că averea proprie și a părinților nu e de ajuns să acopere toate cheltuielile împreunate cu studiul, — spre care scop să producă atestat dela dirigătorul politică concurentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie subscris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot, ori este înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris de protopopul concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, să producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Concurentul să arate în petițiune specialitatea la care, și locul, unde vrea să continue studiile, precum și aceea dacă folosește și altă bursă.

4. Bursele pentru străinătate se acordă numai pe lângă condiția obținerii concesiunii ministeriale.

5. Petițiunea instruată cu toate documentele susamintite, este a se adresa Reprezentanței Fundațiunii lui Gozsdu (Nagyszeben, Fleischer-gasse 55). până la 23 Iulie (5 August) a. c.

6. Toți bursierii actuali sunt poftiți, ca până la 2/15 Iulie a. c. să arate rezultatul studiilor din anul școlar 1915/1916, căci altcum li se va sista bursa, respective ajutorul cerut.

Bursierii aflați în serviciu militar sunt vizați să producă pe lângă indexul despre semestrele ascultate până acum, — și atestat de serviciu dela autoritatea militară concurentă despre timpul petrecut la armată.

7. Petițiunile defectuos instruite, sau sosite după termen, nu vor fi considerate.

8. Concurentul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Sibiu, 9/28 Iunie 1916.

Prezidiul reprezentanței.

Nr. 29-1916.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a Reuniunii Femeilor Române din Sibiu se convoacă pe Joi în 29 Iunie n. 1916, la 4 ore d. a. în Muzeul Asociațiunii, conform statutelor, §. 12.

Program:

1. Raportul comitetului Reuniunii despre activitatea sa în anii de gestiune: 1914/15 și 1915/16.

2. Intregirea comitetului Reuniunii pe restul perioadei actual.

3. Eventuale propuneri, care sunt a se înainta prezidiului Reuniunii cu trei zile înainte de adunare.

Prezidiul Reuniunii:

Sibiu, 22 Iunie n. 1916.

Ana Marienescu
p. prezidentă.

NOUTAȚI.

Dumbrava vitejilor. Consiliul comunal din Viena a hotărât, că în cercul al 16-lea al capitalei să se planteze o *Dumbrava a vitejilor* pe o întindere de 160 kilometri pătrați. Dumbrava are să comemoreze pe soldații vienezi, căzuți în război, și va fi o amintire vie a însuflețirii și a spiritului de jertfă, dovedite de cetățenii Vienei. Se vor planta în dumbravă mai multe mii de stejari.

Numire. Dl Victor Verzea, colonel, ardelen de origine, este numit director general al poștelor din România, post pe care l-a mai avut odată sub guvernul Dlui P. P. Carp.

Aradul și galițienii. Ministrul de interne a înștiințat oficial comitetul suprem din Arad, că în înțelegere cu guvernul austriac, eventualii refugiați galițieni nu se pot stabili în Arad nici în mod provizoriu, ci au să fie îndat trimiși mai departe la M. Hradis; de oarece orașele Ungariei nu sânt organizate pentru a prevedea cu alimente masse mai mari de oameni.

Ușurarea călătoriei. Conform unei hotărâri a ministrului de interne, certificatul de călătorie pentru identitatea persoanei se pretinde, dela cei ce pleacă din Budapesta numai în comitatele următoare: Alba inferioară, Bistrița-Năsăud, Brașov, Ciuc, Făgăraș, Treiscaune, Hunedoara, Caraș-Severin, Mureș-Turda, Maramurăș, Sibiu, Târnava mare și mică, Timiș, Torontal, Odoheș, și în orașul Fiume. În celelalte comitate nu se cere certificat de călătorie. Tot asemenea nu se cere nici la călătoria în Austria de jos și de sus, în Boemia și Moravia.

Pentru pace. După știri din Danemarca, moartea lordului Kitchener este un mare câștig pentru propaganda de pace. Mișcarea din Anglia în interesul păcii este astăzi cu mult mai vie, decât în vremea când trăia ilustrul lord.

Cum se amăgește lumea. Guvernul englez, ca să ascundă pierderile suferite în lupta navală dela Skagerrak, a dat la câteva corăbii de război numele vaselor scufundate în numita luptă. În modul acesta guvernul a putut să prezinte reprezentăților presei mai multe vase și crucișătoare nevătămate, care însă de fapt au fost nimicite la Skagerrak.

Casuri de moarte. Ni se scrie, că în comuna Urișul superior a decedat în 15 Iunie n. bunul creștin George Buciu, în etate de 68, având 42 de ani de serviciu ca diac, iar în 18 Iunie n. a murit și soția sa, Susana, născută Pop, în etate tot de 68 ani. Odihnească ambii în pace!

Lipsă de alimente. Din Amsterdam se anunță, că Duminecă s'au produs turburări din cauza scumpetei și a lipsei de alimente. În mai multe părți ale orașului a trebuit să intervină poliția și să facă întrebuințare de armă. Poporul protestează în contra importului insuficient al Olandei.

Hamlet. La Kronborg, lângă Helsingör, în Danemarca, se va reprezenta la sfârșitul lui Iunie a c., sub cerul liber, tragedia lui Shakespeare, Hamlet. Acțiunea piesei se petrece, cum se știe, la Kronborg.

Nouă invenție. Italianul Marconi, inventatorul telegrafiei fără fir, a construit acum un mijloc, prin care se poate evita ciocnirea vapoarelor pe vreme de ceață sau în cursul nopții.

Ministru nou de război. Din Londra se anunță, că Lloyd George a primit fotoliul de ministru de război. Lloyd George nefăcând parte din nobilime, nu se poate prezenta în casa de sus, de cumva nu va fi ridicat la rangul de nobil.

Sălbătăcie. Presa franceză se jăluște, că tinerimea din Paris și din provincie degenează tot mai mult în moravurile sale. Apașii capitalei și tinerii pungași își fac apariția în măsură mai mare, decât înainte de război. Cauza principală este împrejurarea, că aproape totalitatea învățătorilor este dusă la război. N'are cine ținea disciplina în școală și nici acasă, de unde lipsește bărbății. Copiii bat străzile neturburate și se dedau la fapte rele.

Tunuri cucerite. Gazeta *Corriere della Sera* spune, că a făcut mare surprindere numărul nelăsemnat de tunuri cucerite cu prilejul ultimei ofensive a rușilor. Pe frontul italian, zice *Corriere della Sera*, fiecare corp de armată austro-ungar are 204—276 de tunuri; în raport cu acest fapt, rușii ar fi trebuit să cucerească dela austro-ungari cel puțin 552—612 tunuri.

Jertfele invaziei rusești. În urma invaziei rusești la Mamornița, în România, a căzut victima datoriei grănterul Nicolae Ruxandra, ear grănterul G. Lică a fost grav rănit de un glonț. Rușii au împușcat și pe țăranul G. Simeon. Au părăsit apoi Mamornița. Locuitorii, fugiți de groaza muncășilor, se întorc să-și vadă de gospodărie.

Despre Kitchener se mai vestește, că avea de gând să se ducă la armata generalului rus Brusilov, pentru a fi prezent la ofensiva rusească din Volhinia și Galiția. Averea de peste 5 milioane a lordului o moștenește o soră a sa. Titlul *conte de Karthum* încetează cu moartea lui Kitchener.

Modul rusesc de luptă. Comunicatele neutrale constată, că întrebuințarea *masselor* în actuala ofensivă rusească întrece cu mult pe toate cele precedente. Același lucru se afirmă și despre folosirea munițiilor. Se mai susține, că în ofensiva de acum a Rusiei iau parte ultimile rezerve de oameni. Lipsa de ofițeri și de medici este foarte simțită în fiecare zi.

Prisonierii francezi. Ziarul *Gazette des Ardennes* scrie, că numărul total al prizonierilor francezi în Germania este de 340.000.

Cabinetul lui Boselli. După trăgănări de vreo zece zile, s'a format cu mare greutate noul cabinet italian al bătrânului Boselli. Din guvern face parte earăș Sonnino, la externe; de sfaturile sale se vede, că nu se poate încă lipsi regele Victor Emanuel. Camera se întrunește de nou în 28 Iunie.

Operă de Wagner în Londra. După 23 de luni s'a jucat în Londra earăș una din operele maeștrului Wagner, și anume *Tristan*; la piesă a asistat un public foarte numeros, în care se vedeau multe uniforme militare.

Nenorocire. O muncitoare, Francisca Bader, de 40 de ani, trecând pe aerodromul dela Wiener Neustadt, fără a observa că drumul este oprit, s'a nenorocit prin lovirea unui aeroplan, care se ridica tocmai atunci să sboare. Aeroplanul a retezat capul femeii.

Scopul ofensivei. Se comunică din București: Un deputat al partidului guvernamental scrie în *Libertatea*, că ofensiva rusească are înainte de toate un scop politic. Rușii, prin luptele lor de acum din Bucovina, asemenea și prin invaziunea lor în Moldova, vrea să încerce și pe România în război. Rușii din București au știut lucrul acesta, și de aceea s'au aliat partidele dlor Take Ionescu și Nicu Filipescu, să-și urmeze agitația întreruptă câțva timp.

Bioscopul-Apollo. Va reprezenta: Numai Vineri în 23 Iunie 1916: Monaco, după natură. D-na Schmidt învață dansul tango, umoristic. Invenția chimicului dramă în 2 acte. Amor în cuartir, comedie din viața soldaților în 3 acte.

Poșta redacției.

Domnul I. D. în Șasa. Ambele manuscrise sunt puse la rând pentru a fi publicate. Vom căuta să le facem loc cât mai curând.

Din public.

Mulțămită publică.

Adanc impresionat de gestul nobil al marelui proprietar din Grebenișul de câmpie (comit. Turda Aries.) al dlui Coman Șogan, aparținător parohiei noastre, care îndemnat de dragostea Casei Părintelui curesc, din îndemnul său curat românesc, având a ne întări Ierusalimul nostru sufleteș, a donat suma de 10,300 (Zece mii trei sute) coroane în bani gata, vin a aduce mulțumirile mele, cât și ale poporului dreptcredincios încredințat păstoririi mele, dorind, ca această jertfă dată în ceasul al 11-lea să fie ca tămăia cu bun miros duhovnicesc, și să se înalte la acela care ne-a mântuit pe noi. Imploam darul, binecuvântarea și mângăierea lui Isus Cristos asupra cititorului și binefăcătorului nostru, precum și asupra stimatei sale soții, dna Maria născ. Vidrighin, și a iubiților lor: fiu, cleric c. I. Ilarie și fiicele Aneta, Ileana și Maria. Aduc mulțumirile mele totodată și M. O. direcțiuni dela „Lumina”, care văzând și apărând ale noastre intențiuni, la rugarea subscrierului ne-a rebonificat 2% din procentele solvite după împrumutul nostru hipotecar, în sumă de 178 cor. 42 fil. Mă întorc apoi cu adevărată bucurie de părinte sufletesc către bunii și evlavioșii mei fii în Domnul mulțumindu-le și lor pentru dăruirile făcute și anume: Ioan Silaghi sen. a donat în bani gata: 200 coroane. Dumitru Cornea of. 100 (solv. 50 cor) Nicolae Lăzăruț solv. 100 cor. George Resinar solv. 100 (of. 200 cor.) Victor Pavel of. 100 Pantilimon Stoica of. 100 cor. Vasile Tisa of. 100 cor. Iacob Pavel of. 100 cor. (solv. 50), Vasile Duca of. 100 cor. Ioan Ilea Suciu of. 50 cor. (solv. 30 cor.) repositul și bunul nostru episcop I. G. Lantos of. 50 cor. Stefan Berghian 10 cor. Gligorie Cornea 20 cor, George Gutiu 20 cor. (solv.) Ioan Nănean of. 50 cor. Petru Siaghi of. 20 cor. Artimon Resinar of. 40 cor. (solv. 10 cor.) Ioan Bucur of. 50 cor. Toader Horgoș of. 10 cor. Simion Suciu of. 10 cor. Alecs. Pavel of. 20 cor. Ioan Pavel of. 20 cor. George Tisa of. 20 cor. (solv. 10 cor.) Costan Somesan solv. 10 cor. Vasile Stoica solv. 20 cor. Gavril Pavel of. 100 cor. (solv. 50 cor.) Letitia Mărioara Albani soție de preot. of. 100 cor. Aurora Drossida Albani și Sempronia Livia Albani fiice de preot din economisirile lor câte 5 cor. La oltă: 12,070 coroane. Primească toți și pe calea aceasta cele mai sincere și calde mulțumiri.

Bandul de Câmpie, la pogorărea Duhului sfânt, în anul Domnului 1916.

Parohul Octavian Albani.

Concurs.

Pentru postul de învățător devenit vacant la școala confesională gr. or. română din Alămor prot. Sălștei prin moartea fostului învățător Nicolae Lupu, se publică concurs în termen de 15 zile dela 1-a apariție în „Telegraful Român”.

Salarul împreună cu acest post este de 800 cor. care se încasează din repartitie dela popor, iar restul până la suma statutară în art. de lege XVI. din 1913 se va cere ca întregie din vistieria statului. Pentru cazul, că aceasta întregie nu s-a va vota sau după votare s-ar retrage din orice motive, comuna bisericească nu poate lua asupra sa îndatorirea de a plăti din al său, iar cel eles se obligă a nu pretinde dela biserică mai mult decât 800 cor. Locuința va avea în edificiul școlii. Concurenții să aibă și pregătire muzicală spre a forma cor cu elevii și a cânta în biserică la sf. Liturgie în Duminici și sărbători.

Petițiile de concurs instruite în conformitate cu dispozițiile regulamentului școlar se vor înainta oficiului protopopesc gr. or. român din Sălște, fiind autorii lor poști a să prezenta în biserică din Alămor, ca să se dovedească destoinicia în cântare și să facă cunoștință cu poporul.

Alămor, din ședința comitetului parohial, ținută în 21 Maiu 1916.

Simeon Alămorean Vasilie Frățilă
paroh-președinte. notar.

Ad Nr. 293/1916.

Văzut: 90 2-3

Sălște în 24/V. 1916.

Dr. Ioan Lupaș
protopop.

Nr. 246/1916 prot. (93) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățător-rești din comunele bisericesti mai jos însemnat din tractul Murăș Oșorheiului se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

I. Petru postul învățătoresc dela școala confesională gr-or. română din Inclandulmare.

Salar legal 1200 cor. în bani.

a) dela popor 600 cor.,

b) dela biserică 200 cor.,

c) ajutor dela Consistor 200 cor. conform deciziei Nr. 6856 școl. din 1912; iar pentru rest se va cere ajutor de stat,

d) în natură cvartir și grădini.

II. Pentru postul învățătoresc împreună cu postul cantoral dela școala gr-or. română din Ghernesig

Salar legal 1200 cor.

a) dela popor 400 cor.,

b) ajutor dela Consistor 200 cor. conform deciziei Nr. 12734 din 1910,

c) restul se va cere dela stat,

d) în natură cvartir și grădini.

III. Pentru postul învățătoresc împreună cu postul cantoral dela școala gr-or. română din Medies-falău.

Salar legal 1200 cor.

a) dela biserică 470 cor.,

b) Venite cantonale 130.,

c) Restul dela stat,

d) în natură cvartir și grădini.

Aleșii învățători sunt obligați pe lângă îndatoririle impuse de regulamentul școlar, instruire pe elevii în legumărit și pomărit să formeze cu elevii cor, să-i conducă în Duminici și sărbători la biserică spre a cânta răsunsurile la sf. liturgie.

Concurenții vor aduce cererile provăzute cu documentele necesare (extrase de botez, testimoniu școlar, absolutoriu pedagogic, diplomă de învățător și eventuale atestate de serviciu) la subsemnatul oficiu în termenul amintit având a se prezenta la comună spre a face cunoștință cu poporul și referințele locale și în biserică spre a cânta.

Murăș-Oșorhei, 1/14 Iunie 1916.

Oficiu protopresbiterial în coafălgere cu respectivele comitete parohiale.

Stefan Russu
protopop gr-or.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopesc, dela 5 cor. la 2 cor.

2. Memorialul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la 2 cor.

3. Însemnările unui trecător. Crâmpoie din sbuciumările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la 1 cor. 50 fil.

4. Desvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la 50 fil.

Librăria arhidiecezană.

Szebenvármegye alispánjájól. (98) 1-1
5542/916 alisp. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Alulirt alispán versenyárgyalást hirdetek:

Szebenvármegye közigazgatási bizottságának 605/916 sz. a. kelt határozatával a székesfehérvári th. közút 17-18 km. szakaszának átvezetésére kényszerítően szükséges munkálatok engedélyeztetvé, ezen munkálatoknak vállalatit uton biztosítván czéljából 1916 évi Julius hó 28-ik napjának délutáni 11 órájára Szebenvármegye alispánjánál a kis és teremben tartandó zárt ajánlati nyilvános versenyárgyalást hirdetek ki és felhívom versenyezni ohajtokat fentebb munkálatok végrehajtására vonatkozó ajánlatokat Szebenvármegye alispánjánál cimezzve fentebb kitett nap d. e. 10 óráig annál is inkább adják be mivel későbbben ez köz ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Csak szabályszerűen kállított a peséttel ellátott lezárt sáttal borítottakban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján érkező ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlatokhoz az ajánlatos feltételekben előírt és az ajánlati összegnek 5 % át kitévő bántópenznek a negyzebeni m. k. adóhivatalnál töltött leletét és a szövegnyomtatványt csatolandó. Az ajánlattevők ajánlatukkal még 30 napig kötelezettségben maradnak. Azon ajánlattevők, kik Szebenvármegyével eddig üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízható ártakat az illetékes kereskedelmi iparkamara által kállított bizonyítványokkal igazolni.

A szoban forgó és fentebb megjelölt munkálatokra vonatkozó terv és iratok a negyzebeni m. k. építészeti hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanatt ajánlati költségvetési ülapok ivenként 1 koronáért megselezhetők.

Nagy zeben 1916 évi június hó 19-én.

alispán h.

br. Bedens

vm. II. és tb. főjegyző.

A apărut în editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane:

R. Ruiz Amado:

Secretul succesului

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15-20 ani, traducere de Vasile Stan, profesor la seminarul „Andrian”. Cuprinsul: Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Perioada fatală. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigaretă...? Păhărelele de beutură. Vorbele obscene. Steagul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietini. Cavalierism și Donchisotism. Viermele neadormit. Orientări. O putere... Nobletea adevărată. Inclinațiile și destoiniciile. Concurența socială. Capitalul celor desmoșteniți. O obiecțiune și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca. Împărțirea timpului. Statornicia. Împărțeste ca să învingeri. Puterea de sus. Adevs. Sfaturile unui părinte către fiul său.

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**, exemplar broșat (280 pagini format 8°) cu 2 coroane.

Revânzătorilor se dă un rabat de 20%.

„Biblioteca Șaguna”

Redactată de Dr. I. Lupaș, Sălște.

Nr. 16-36.

Mângâiați poporul!

Cuvântări bisericesti

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Sălștei.

Se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană din Sibiu-Nagyszeben**.

Prețul unui exemplar: Broșat Cor. 2—, legat cor. 2-60, porto 20 fileri.

„ZLAGNEANA”,
inst. de credit și econ. soc. pe acții în Zlatna.

AVIZ.

Institutul de credit și economii „Zăg-neana” aduce la cunoștință celor interesați, că începând cu 1 Iulie 1916, va fructifica depunerile în modul următor:

depunerile de Cont-Curent cu 4%,
depunerile spre fructificare, până la 5000 Cor. cu 5 1/2 %.

dela 5000 în sus până la 10,000 Cor. cu 5%
dela 10,000 Cor. în sus, precum și depunerile corporațiilor și a fondurilor culturale, bisericesti și filantropice, cu 5 1/2 %.

Darea de interese după depuneri o va plăti și pe mai departe institutul.

Zlatna, la 10 Iunie 1916.

92) 3-3

Direcțiunea.

A apărut:

în editura Comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei

Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluște mă Dumnezeu” etc.; Simvolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunile înainte de împărțirea cu s. cuminecătura ale marelui Vasile și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărțirea cu s. cuminecătura; rugăciunile de seară și rugăciunea cinstei cruci.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în coloare roșie, cu 40 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar

Revânzătorilor li se dă rabat 20%.

La Librăria arhidiecezană

se vând cu preț redus:

I. Requizite pentru fizică.

	Cor.
Instrument arhimedice	5-85
Glob de aramă	3-10
Scipet	4-50
Cumpănă	2-50
Potcoave magnetice	—60
Retorte	—60
Sticle pentru udat	1-60
Prismă	3-10
Sticle măritoare	3-50
Vase papilare	3-10
Vase comunicatoare	3-10
Vas de ținut apă	4-30
Pâlnie de sticlă	—50
Pocale de sticlă	—40
Rudă de sticlă și cauciuc	4-50
Tevi de sticlă	1-80
Cuții cu peatră brună	—40
Sticle cu acid cald	2-10
Colecțiuni cu mineralii	24—
Colecțiunea plantelor	12—
Colecțiunea insectelor	15—
Colecțiunea corpurilor geometrice	6—
Colecțiunea măsurilor	8—

II. Tabele de intuițiune.

Modelul mașinei de aburi	3—
Să ne ferim de beuturi spirituoase	1-50
Urmările beției	2-80
Himn	3—
Cuții, conțin câte 16 tabele din istoria naturală, cutia	10—
Orașul	5—
Pădurea	5—
Munții	5—
Primăvara	5—
Vara	5—
Iarna	5—
Cartea țărănească	6—
Konyhaker	3—
Fatitetés	3—
Palkó	3—
Öreg koldus	3—
Madarak etetés	3—
Templom	3—
Szántás, vetés, boronálás	3—
Ruhamóság	3—
Rosálás	3—
Aratás	3—
Asztalos mihely	3—
Takács	3—
Kapálás	3—
Csöplés	3—
Kovács	3—
Czipész	3—
Szüretelés	3—
Table negre mari pentru școală (lungimea 1-5 m., lățimea 1-25 m.)	10—
Standardul și emblema națională maghiară	4—

În editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcățian redactorul „Telegrafului Român” a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizației. Elucarea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 5 fileri porto poștal.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.

În editura comisiei administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut:

Biblia mică

sau

părți alese din sfânta scriptură, testamentul vechiu și testamentul nou,

cu binecuvântarea înaltpreasfințitului Sale Domnului Ioan Mejiann, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al românilor gr-or. din Ungaria și Transilvania.

Format plăcut 8° pe 272 pagini, cu următoru cuprins:

A. Testamentul vechiu.

I. *Intâia carte a lui Moise. Facerea lumii. Păcatul lui Adam și al Evei. Pedepsa lor. Făgăduința Mesiei. Uciderea de frate a lui Cain. Următorii lui. Vestirea poporului. Facerea corabiei. Potopul se începe. Potopul se sfârșește. Avraam primește în cortul său pe ingeri, cari îi făgăduiește fiu din Sara și i-se descopere perirea Sodomei. Isav și Iacob. Căsătoria lui Iacob. Iosif din pismă se vinde de frățu său. Iosif prin tălcuirea visurilor lui Faraon se înalță la cinstea de Voevod. Călătoria lui Iacob în Egipt la fiul său Iosif.*

II. *A doua carte a lui Moise. Egipt. Nașterea creșterea, fuga și căsătoria lui Moise. Așezarea marelui Paștilor. Moartea celor întâi născuți, începutul egiptului. Săvârșirea egiptului. Perirea egiptenilor în marea roșie. Moise primește sfintele zece porunci ale lui Dumnezeu. Intocmirea meserișilor. Sărbarea Sămbetei. Tabelele legii.*

III. *A treia carte a lui Moise. Leviticon. Sfătuirea preoților. Tălcuirea celor zece porunci și a altor legi.*

IV. *A patra carte a lui Moise. Numerile. Văleam vrea să biasteme pe Israeliteni. Asina lui vor bește. Legea despre bunurile de moștenire. Iisus Navi se pune în locul lui Moise povătuitor poporului.*

V. *A cincea carte a lui Moise. A doua legă. Repetarea celor zece porunci ale lui Dumnezeu. Moșpredă dirgătorii sa, și așază pe Iisus Navi în locul lui Moise și ce urmează după aceea.*

VI. *Cartea lui Iisus Navi. Israel trece cu urme neadate prin Iordan. Cuprinderea și risipirea cetății Ierihonului.*

VII. *Cartea judecătorilor lui Israel. Viteja prorocii Deborei, a lui Varac și a lui Iail. Invagerea lui Gedeon asupra lui Madiam. Viteja, nuna și găcitura lui Samson.*

VIII. *Cartea I-a a împăraților. Înălțarea lui Samuil. Moartea lui Eli și a fiilor lui. Ungerea lui Saul de împărat. Lupta lui David cu uriașul Goliath.*

IX. *Cartea II-a a împăraților. Ungerea lui David de împărat.*

X. *Cartea III-a a împăraților. Căsătoria, rugăciunea și judecata lui Solomon. Biserica lui Solomon. Iie ucide pe preoți lui Vasal.*

XI. *Cartea IV-a a împăraților. Cele cinci minuni ale lui Eliseu. Neaman se curăță de boală.*

XII. *Cartea lui Iov. Nenorocirea și răbdarea lui Iov.*

XIII. *Psaltirea. Cântarea lui David când scăpat din mâna lui Saul.*

XIV. *Pildele lui Solomon. Lauda înțelepciunii în viața omenească. Lauda mamei muncitoare.*

XV. *Eclesiastul lui Solomon. Toate și au vremea lor. Mijloacele fericirii.*

XVI. *Eremia. Vedenia despre smochine.*

XVII. *Daniil. Daniil tălcuște visul lui Navehodonor. Scăparea din groapa leilor.*

XVIII. *Prorocul Iona. Chemarea, neascultarea și pedeapsa lui Iona. Rugăciunea lui Iona pentru scăpare.*

XIX. *Torie. Rugăciunea bătrânului Tovie, Sarei și ascultarea rugăciunii lor. Voia din urmă a lui Tovie și sfătuire către fiul său.*

XX. *Iudita. Iscusitul îndemn și bunul sfat al Iuditei către bătrânii poporului. Tăierea capului lui Olfier. Mulțămia Iuditei și a poporului ei.*

XXI. *Cartea înțelepciunii lui Solomon. Rugăciunea către Dumnezeu pentru înțelepciune.*

XXII. *Cartea înțelepciunii lui Iisus fiului lui Sirach. Despre ascultarea pruncilor către părinți, despre adevărata smerenie. Lauda femeilor bune, mustrarea celor rele.*

XXIII. *Cărțile Macaveilor. Despre nedumăeirea și tirania lui Antioch. Despre statornicia celor șapte frați Macavei și a mamei lor.*

B. Testamentul nou.

Nașterea lui Ioan Botezătorul. Buna vestire. Nașterea lui Iisus. Întimpinarea Domnului. Magii din răsărit. Fuga la Egipt. Botezul lui Iisus. Isptin lui Iisus. Nunta din Cana. Samariteanca la puzul lui Iacob. Slăbănogul dela Iacul Viteza. Cuvântare de pe munte. Învierea tinărului din Nain. Învierii ietei lui Iair. Schimbarea la față. Vindecarea orbului din naștere. Samariteanul cel îndurată. Cina cea mare. Fiul cel răticat. Bogatul și Lazăr cel sărac. Vameșii și Fariseul. Zacheu Vameșul. Filerii văduvei. Păsinămătorului. Învierea lui Lazăr. Intrarea în Ierusalim. Cina cea de taină. Iisus în grădina Getsemani. Iisus înaintea Arhiereilor. Patimile, răstignirea, moartea, înmormântarea lui Iisus.

Se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată solid și frumos cu 2 cor. + 2 fileri porto.

Revânzătorilor li se dă rabat 15%.